

Wdrożenie Ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce” w Gdańskim Uniwersytecie Medycznym – wyzwania i szanse

Z początkiem października bieżącego roku weszły w życie pierwsze przepisy nowego prawa regulującego funkcjonowanie polskich uczelni wyższych. Zaczęła obowiązywać ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce”, określana mianem Konstytucji dla Nauki lub Ustawą 2.0. Przed nami rok akademicki pełen wyzwań związanych z wdrożeniem nowych przepisów, które w sposób istotny zmienią dotychczasowe zasady organizacji i ustroju uczelni. Podstawową zmianą zawartą w Ustawie jest odejście od filozofii oceny ilościowej na rzecz modelu jakościowego, zarówno w kontekście ewaluacji naukowej, jak i jakości kształcenia. Głównym celem ustawodawcy jest dywersyfikacja uczelni na wiodące uczelnie badawcze, badawczo-dydaktyczne i zawodowe, kierując środki na badania naukowe głównie ku uczelniom badawczym. Oczekuje się, iż na skutek zwiększenia efektywności i doskonałości naukowej jednostek na przestrzeni najbliższych lat wyłoni się kilka silnych uczelni, wyraźnie awansujących w międzynarodowych rankingach.

Konstytucja dla Nauki pozostawia uczelniom dużą autonomię, pozwalając na samodzielne kształtowanie struktury organizacyjnej i modelu funkcjonowania. Przyjęte w statutach rozwiązania organizacyjne w znacznej mierze zadecydują o kierunku rozwoju szkoły, wielkości jej finansowania, a w konsekwencji o jej pozycji na arenie krajowej i międzynarodowej. Przepisy nowej ustawy wprowadzają bardzo istotne zmiany – pozbawiając wydziały funkcji podstawowych jednostek, przenoszą uprawnienia do prowadzenia studiów oraz nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego w poszczególnych dyscyplinach na uczelnię jako całość. Znikają wymogi minimum kadrowego, a Ustawa 2.0 uzależnia tworzenie nowych kierunków studiów od wyników ewaluacji jakości działalności naukowej. Reforma zakłada również bardziej elastyczne możliwości rozwoju ścieżek kariery akademickiej, zgodnie z którymi nauczyciel będzie mógł być pracownikiem dydaktycznym, badawczym lub badawczo-dydaktycznym. Inaczej niż dotychczas będzie przeprowadzona ocena działalności naukowej jednostek. Ewaluacji podlegać będzie aktywność naukowa całej uczelni w danej dyscyplinie, a nie jak dotąd poszczególnych wydziałów. Takie rozwiązanie stwarza potrzebę powołania na uczelniach ciał kolegialnych, które będą zrzeszać nauczycieli akademickich z różnych wydziałów, prowadzących badania w wybranej dziedzinie. Zgodnie z ustawą senat może powierzyć takiemu ciału kolegialnemu nadawanie stopni naukowych doktora i doktora habilitowanego w reprezentowanej przez nie dyscyplinie. Ponadto Ustawa 2.0 w strukturze organizacyjnej szkół wyższych wprowadza nowy organ – radę uczelni, którą mają współtworzyć również osoby nienależące do wspólnoty akademickiej.

Członków rady wybierać będzie senat jako organ reprezentujący ogół społeczności uniwersyteckiej. To senat, po zaopiniowaniu przez radę, będzie ostatecznie decydował o



przyjęciu strategii rozwoju uczelni. Co więcej, od przyszłego roku akademickiego kształcenie doktorantów odbywać się będzie w oparciu o interdyscyplinarne szkoły doktorskie. W związku z tym w kwietniu br. powołano w naszej Uczelni Zespół ds. Utworzenia Szkoły Doktorskiej GUMed, którego zadaniem jest dostosowanie dotychczasowej oferty kształcenia na studiach trzeciego stopnia do warunków zmieniających się po wprowadzeniu nowego prawa o szkolnictwie wyższym i nauce.

Zmiany ustawowe zakładają również modyfikację sposobu finansowania uczelni. Środki na ich działalność, dotychczas wpływające w formie dotacji na działalność dydaktyczną oraz dotacji statutowej o ściśle określonym przeznaczeniu, zredukowano do jednej subwencji, a o sposobie i celu ich przeznaczenia będą decydować władze uczelni. Proponowane rozwiązania ustawowe, dając dużą swobodę w kształtowaniu opisanej w statucie organizacji uczelni, przenoszą ciężar odpowiedzialności za pozycję i rozwój uczelni na jej organy decyzyjne, w szczególności na rektora oraz senat. Niełatwe to zadania, jednak musimy sprostać wyzwaniom, jakie stawia przed nami reforma szkolnictwa wyższego. Pragnę Państwa zapewnić, że dołożę wszelkich starań, aby projektowane zmiany, które w wielu aspektach istotnie odbiegają od dotychczasowych rozwiązań funkcjonujących w naszej Uczelni i mogą budzić niepokój środowiska, były wprowadzane w sposób transparentny. Naszą intencją jest zachowanie tradycyjnej struktury wydziałowej GUMed i kolegialnego trybu podejmowania decyzji. Na najbliższym posiedzeniu zwrócę się do Senatu o powołanie nadzwyczajnej, szerokiej komisji ds. nowego statutu Uczelni. Jej zadaniem będzie przygotowanie projektu, który – zgodnie z ustawą – jako propozycję rektora przedstawię do rozważenia Senatowi. Zasady i cele zawarte w Ustawie potraktujemy jako szansę dla naszej Uczelni na dostosowanie się do wymogów współczesności, przy jednoczesnym dalszym dynamicznym rozwoju jednostki.

Postaramy się wykorzystać optymalnie nowe narzędzia i możliwości do podejmowania działań mających na celu poprawę efektywności dydaktycznej i badawczej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. Chciałbym, abyśmy wykorzystali konieczne zmiany do realizacji naszego głównego celu strategicznego – uzyskania statusu uczelni badawczej o wysokiej pozycji międzynarodowej.

prof. Marcin Gruchała,

rektor Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego

Zadania organów uczelni wg przepisów ustawy z 20 lipca 2018 r. „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce”

Zadania rady uczelni

- 1) opiniowanie projektu strategii uczelni
- 2) opiniowanie projektu statutu
- 3) monitorowanie gospodarki finansowej uczelni
- 4) monitorowanie zarządzania uczelnią
- 5) wskazywanie kandydatów na rektora, po zaopiniowaniu przez senat
- 6) opiniowanie sprawozdania z realizacji strategii uczelni
- 7) wykonywanie innych zadań określonych w statucie.

W ramach monitorowania gospodarki finansowej rada uczelni:

- 1) opiniuje plan rzeczowo-finansowy
- 2) zatwierdza sprawozdanie z wykonania planu rzeczowo-finansowego
- 3) zatwierdza sprawozdanie finansowe.

Zadania rektora

- 1) reprezentowanie uczelni
- 2) zarządzanie uczelnią
- 3) przygotowywanie projektu statutu oraz projektu strategii uczelni
- 4) składanie sprawozdania z realizacji strategii uczelni
- 5) wykonywanie czynności z zakresu prawa pracy
- 6) powoływanie osób do pełnienia funkcji kierowniczych w uczelni i ich odwoływanie
- 7) prowadzenie polityki kadrowej w uczelni
- 8) tworzenie studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu
- 9) tworzenie szkół doktorskich
- 10) prowadzenie gospodarki finansowej uczelni

11) zapewnianie wykonywania przepisów obowiązujących w uczelni.

Rektor nadaje regulamin organizacyjny, który określa:

- 1) strukturę organizacyjną uczelni oraz podział zadań w ramach tej struktury
- 2) organizację oraz zasady działania administracji uczelni.

Zadania senatu:

- 1) uchwalanie statutu
- 2) uchwalanie regulaminu studiów
- 3) uchwalanie strategii uczelni i zatwierdzanie sprawozdania z jej realizacji
- 4) powoływanie i odwoływanie członków rady uczelni
- 5) opiniowanie kandydatów na rektora
- 6) przeprowadzanie oceny funkcjonowania uczelni
- 7) formułowanie rekomendacji dla rady uczelni i rektora w zakresie wykonywanych przez nich zadań
- 8) nadawanie stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki
- 9) nadawanie tytułu doktora *honoris causa*
- 10) ustalanie warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia i na kształcenie specjalistyczne
- 11) ustalanie programów studiów, studiów podyplomowych i kształcenia specjalistycznego
- 12) ustalanie programów kształcenia w szkołach doktorskich
- 13) określanie sposobu potwierdzania efektów uczenia się
- 14) wskazywanie kandydatów do instytucji przedstawicielskich środowiska szkolnictwa wyższego i nauki
- 15) wykonywanie zadań związanych z:
 - a) przypisywaniem poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych
 - b) włączeniem do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych i innych form kształcenia
- 16) wykonywanie innych zadań określonych w statucie.



Dyscypliny w obrębie dziedziny nauk medycznych i nauk o zdrowiu wg Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych z 20.08.2018 r.:

- 1) nauki farmaceutyczne
- 2) nauki medyczne
- 3) nauki o kulturze fizycznej
- 4) nauki o zdrowiu.

Wybrane elementy harmonogramu wdrażania zmian wynikających z ustawy z 20 lipca 2018 roku „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce” (zwana dalej PSW)

1 października 2018 r.

Utrata uprawnień do nadawania stopnia doktora habilitowanego jednostek organizacyjnych z kategorią naukową C lub nieposiadających kategorii naukowej.

Uprawnienia do nadawania stopnia doktora lub doktora habilitowanego będą nadawane w dziedzinach i dyscyplinach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 5 ust. 3, na podstawie dotychczasowych przepisów, ale z zastosowaniem nowych wymagań dotyczących ewaluacji:

- 1) uprawnienia do nadawania stopnia doktora nadaje się podmiotowi zatrudniającemu co najmniej 12 osób posiadających co najmniej stopień doktora, dla których ten podmiot jest podstawowym miejscem pracy, reprezentujących dyscyplinę naukową lub artystyczną, w zakresie której podmiot ma otrzymać uprawnienie;
- 2) uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego nadaje się podmiotowi zatrudniającemu co najmniej 12 osób posiadających tytuł profesora lub stopień doktora habilitowanego lub osób, które nabyły uprawnienia równoważne z uprawnieniami doktora habilitowanego na podstawie art. 21a ustawy uchylanej w art. 169 pkt 2 lub art. 226 ustawy, o której mowa w art. 1, dla których ten podmiot jest podstawowym miejscem pracy, reprezentujących dyscyplinę naukową lub artystyczną, w których zakresie podmiot ma otrzymać uprawnienie.

Dla postępowań wszczętych i niezakończonych przed 1.10.2018 r. uczelnia wchodzi w prawa strony, gdy procedura prowadzona była na wniosek jednostki organizacyjnej.

Stanowisko profesora zwyczajnego, w rozumieniu PSW, staje się stanowiskiem profesora w rozumieniu Ustawy 2.0. Stanowisko profesora nadzwyczajnego i wizytującego w rozumieniu PSW, staje się stanowiskiem profesora uczelni w rozumieniu Ustawy 2.0.

30 listopada 2018 r.

Upływa termin na złożenie przez osoby prowadzące działalność naukową, biorące udział w prowadzeniu działalności naukowej po raz pierwszy oświadczeń o reprezentowanej przez siebie dziedzinie i dyscyplinie w rozumieniu U2.0 (art. 343 ust.7)

31 grudnia 2018 r.

Upływa termin na złożenie przez osoby prowadzące działalność naukową po raz pierwszy oświadczenia o zaliczeniu go do liczby pracowników do ewaluacji (oświadczenie o reprezentowanej przez siebie dyscyplinie).

Upływa termin na dostosowanie przez senat uczelni uchwały określającej warunki, tryb oraz termin rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na rok akademicki 2019/2020.

Upływa termin na określenie przez senaty uczelni publicznych i podania do wiadomości publicznej zasad przyjmowania na studia laureatów oraz finalistów olimpiad stopnia centralnego.

1 stycznia 2019 r.

Upływa termin na dostosowanie przez uczelnie umów o pracę w zakresie minimalnej wysokości wynagrodzenia

31 stycznia 2019 r.

Upływa termin na złożenie do Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów przez uczelnie, instytuty badawcze, instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk, międzynarodowe instytuty naukowe oświadczenia w sprawie przyporządkowania posiadanych uprawnień do nadawania stopnia doktora lub doktora habilitowanego do odpowiedniej dyscypliny w jednej z dziedzin określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 5 ust. 3 Ustawy 2.0.

30 kwietnia 2019 r.

Upływa termin na wydanie przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów komunikatu o przyporządkowaniu uprawnień do nadawania stopnia doktora lub doktora habilitowanego do odpowiedniej dyscypliny w jednej z dziedzin określonych oraz o uprawnieniach przyporządkowanych do dziedzin i dyscyplin, na podstawie których w terminie do 31 grudnia 2023 r. mogą być nadawane stopnie doktora lub doktora habilitowanego.

Od tego dnia nadanie stopnia doktora, stopnia doktora habilitowanego lub tytułu profesora w nowych w dziedzinach i dyscyplinach, także dla wszczętych przed wejściem Ustawy 2.0. Do 30 września 2019 r. – rada jednostki organizacyjnej, od dnia 1 października 2019 r. – organ wskazany w statucie.

Ostateczny termin wszczęcia przewodu doktorskiego, postępowania habilitacyjnego i postępowania o nadanie tytułu profesora wg starych zasad (stopnie i tytuł nadawane w nowych dziedzinach i dyscyplinach).

Ogłoszenie przez MNiSW konkursu „Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza”.

1 maja 2019 r.

Od 1.05 do 30.09.2019 r. nie wszczyna się postępowań w sprawie nadania stopnia doktora, stopnia doktora habilitowanego i tytułu profesora.

31 maja 2019 r.

Upływa termin na podanie po raz pierwszy do wiadomości publicznej ustalonych przez senat zasad rekrutacji do szkoły doktorskiej oraz programu kształcenia w szkole doktorskiej.

30 czerwca 2019 r.

Upływa termin na powołanie pierwszej rady uczelni przez senat (jeszcze przed upływem terminu na uchwalanie statutu, senat określa sposób powołania; rada uczelni działa do 31 grudnia 2020 r.).

30 września 2019 r.

Rady podstawowych jednostek organizacyjnych oraz kierownicy podstawowych jednostek organizacyjnych, przestają być organami uczelni i tracą kompetencje. Prorektorzy pełnią swoje funkcje do 30 września 2019 r. Z dniem 1 października 2019 r. rektorzy wstępują w prawa i obowiązki kierowników podstawowych jednostek organizacyjnych.

1 października 2019 r.

Można wszczynać postępowania w sprawie nadania stopnia doktora, stopnia doktora habilitowanego i tytułu profesora.

Stopień doktora albo stopień doktora habilitowanego nadaje senat lub wskazany w statucie organ. Czynności związane z postępowaniem o nadanie tytułu profesora prowadzi senat.

Dzień wejścia w życie nowych statutów zgodnych z Ustawą 2.0.

Upływa termin na dostosowanie programów studiów rozpoczynających się od roku akademickiego 2019/2020 do wymagań Ustawy 2.0.

Upływa termin na przyporządkowanie prowadzonych kierunków studiów do dyscyplin naukowych lub artystycznych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 5, a także na połączenie kilku kierunków o tym samym poziomie, profilu i nazwie kierunku.

Upływa termin na wejście w życie nowych regulaminów pracy.

Upływa termin na wejście w życie uchwalonych przez senaty regulaminy studiów.

Upływa termin na uchwalenie regulaminów szkół doktorskich na podstawie przepisów Ustawy 2.0. Wejście w życie regulaminów szkół doktorskich.

1 stycznia 2020 r.

Upływa termin na uchwalenie regulaminu samorządu studenckiego.

31 marca 2020 r.

Upływa termin dla rektorów na wprowadzenie do Zintegrowanego Systemu Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (POL-on) danych o pracownikach (aktualizacja za okres od dnia wejścia w życie Ustawy 2.0).

Wprowadzenie danych o osiągnięciach naukowych i artystycznych – także za okres od 1 stycznia 2017 r. do dnia wejścia w życie Ustawy 2.0.

1 stycznia 2021 r.

Rada Doskonałości Naukowej wstępuje w prawa Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów będącej stroną w postępowaniach sądowych.

Rozpoczyna się pierwsza ewaluacja jakości działalności naukowej, obejmująca lata 2017-2020.

31 grudnia 2021 r.

Postępowania habilitacyjne, postępowania o nadanie tytułu profesora oraz przewody doktorskie niezakończone do 31.12.2021 r. odpowiednio umarza się albo zamyka się.

31 grudnia 2023 r.

Upływa termin na prowadzenie studiów doktoranckich rozpoczętych przed rokiem akademickim 2019/2020 na starych zasadach. Nadzór merytoryczny nad studiami doktoranckimi do 30 września 2019 r. prowadzą rady jednostek, natomiast od 1 października 2019 r. do 31 grudnia 2023 r. – podmioty wskazane w statucie.